

Tarkastuslautakunta

Arviointikertomus vuodelta 2025

Sisällysluettelo

Tarkastuslautakunta.....	3
Tarkastuslautakunnan kokoonpano.....	3
Tarkastuslautakunnan tehtävät ja toimivalta.....	3
Sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden valvonta.....	5
Tilintarkastuksen järjestäminen.....	5
YLEISTÄ.....	6
Tavoitteiden toteutumisen arviointi.....	6
Talouden ja toiminnan tavoitteet.....	7
TOIMIALAT.....	9
Tekninen toimiala.....	9
Kuntatekniikka.....	10
Kiinteistö- ja ruokapalvelut.....	11
Joroisten vesihuoltolaitos.....	12
Sivistystoimi.....	13
Varhaiskasvatus.....	14
Perusopetus.....	16
Lukio.....	17
Hyvinvointi.....	17
Kirjastopalvelut.....	20
Vapaa sivistystyö.....	21
Kunnan talous.....	22
PUHEENJOHTAJAN PALSTA.....	24
Allekirjoitukset.....	25

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Tarkastuslautakunta 2021–2025

Jäsenet	Varajäsenet
Marja Huupponen, pj.	Salme Viljakainen
Jarno Pettersson, vpj.	Hilkka Hytönen
Heidi Aholainen	Jani Onikki
Keijo Korelin	Eero Holopainen
Kari Otranen	Päivi Immonen

Jarno Petterssonille myönnettiin ero luottamustehtävistä valtuuston 29.4.2024 tekemällä päätöksellä. Tällöin Hilkka Hytönen nousi tarkastuslautakunnan varsinaiseksi jäseneksi ja sai henkilökohtaiseksi varajäsenekseen Hilkka Ullahin.

Tarkastuslautakunta 2025-2029 (Valtuusto 9.6.2025 § 106)

Jäsenet	Henkilökohtaiset varajäsenet
Tuula Kärkkäinen, pj.	Miia Varis
Tomi Nykänen, vpj.	Eeva Tikkanen
Asta Markkanen	Auli Rinne
Kari Otranen	Jouko Metsälä
Helmi-Maria Heiskanen/ Mikael Bergman (valt. 9.3.2026)	Miika Kupiainen

Helmi-Maria Heiskaselle myönnettiin ero tarkastuslautakunnan tehtävistä valtuuston 9.3.2026 tekemällä päätöksellä. Samalla valtuusto valitsi tarkastuslautakunnan varsinaiseksi jäseneksi Mikael Bergmanin.

Sihteerinä toimii hallintosihteerinä Silja Kolari.

Esteellisyydet: varapuheenjohtaja Tomi Nykänen ja jäsen Asta Markkanen ovat teknisen lautakunnan varajäseniä, varajäsen Miia Varis on teknisen lautakunnan varajäsen.

Tarkastuslautakunnan tehtävät ja toimivalta

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten. Tarkastuslautakunnan suorittaman arvioinnin tulokset raportoidaan kunnanvaltuustolle osoitetussa arviointikertomuksessa sekä mahdollisissa väliraporteissa.

Tarkastuslautakunnan tehtävistä on säädetty kuntalain 121 §:ssä ja kunnan hallintosäännössä.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) Valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Joroisten kunnan hallintosäännön 81 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on lisäksi:

- 1) seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi
- 2) huolehdittava siitä, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa
- 3) tehtävä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen valvonnan tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Arvioinnin tulokset raportoidaan vuosittain valtuustolle annettavassa arviointikertomuksessa. Ennen arviointikertomuksen valmistumista tarkastuslautakunta voi antaa valtuustolle tarpeelliseksi katsomiaan selvityksiä. Tarkastuslautakunta voi raportoida tilikauden aikana valtuustolle myös muista merkittävistä havainnoista.

Tarkastuslautakunta hyväksyi kokouksessaan 8.10.2025 § 39 toimikautensa 2025–2028 arviointisuunnitelman ja vuosityöohjelman 2025. Lautakunta on kokoontunut vuoden 2025 aikana keväällä 4 kertaa ja syksyllä nykyisellä kokoonpanolla kolme kertaa.

Lautakunnan kokouksissa ovat käyneet kuultavana tekninen johtaja Petri Miettinen (11.2.), teknisen toimen pääluottamushenkilö Jaakko Salmi (11.2.), kunnanjohtaja Jaakko Kuronen, talouspäällikkö Miia Tarvus ja hallintopäällikkö Virva Leväinen (8.4.), tilintarkastaja Taina Törrönen (27.5.).

Syyskaudella kunnanjohtaja Jaakko Kuronen, talouspäällikkö Miia Tarvus (8.10.), tilintarkastaja Taina Törrönen (8.10.), sivistysjohtaja Mika Huovinen (11.11.). Kuultavat ovat kertoneet toiminnastaan ajankohtaiset asiat tarkastuslautakunnan arviointityön suorittamiseksi. Tarkastuslautakunta tutustui yhtenäiskouluun 11.11. ja sen ajankohtaisiin asioihin rehtori Satu Immonen-Kähäri johdolla.

Tarkastuslautakunnan vuoden 2025 painopistealueena on ollut sivistystoimi, koko kunta ja konserni. Tarkastuslautakunta on perehtynyt arviointityönsä suorittamiseksi vuoden 2025 tilinpäätökseen, toimintakertomukseen ja talousarvioon. Lautakunta on perehtynyt toimielinten pöytäkirjoihin ja tehnyt muita havaintoja kunnan toimintaan ja talouteen liittyen. Tilintarkastaja on raportoinut tilintarkastuksen edistymisestä sopimuksen mukaisesti.

Sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden valvonta

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunta valvoo 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset kunnanvaltuustolle tiedoksi vuosittain.

Joroisten kunnan hallintosäännön 81 §:n mukaan sidonnaisuusilmoituksiin liittyen tarkastuslautakunnan tehtävänä on

- 1) valvoa kuntalain 84 §:ssä tarkoitetun sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja huolehtia sidonnaisuusrekisterin julkisten tietojen julkaisemisesta kunnan verkkosivuilla
- 2) toimia sidonnaisuusrekisterin rekisterinpitäjänä
- 3) saattaa sidonnaisuusilmoitukset valtuustolle tiedoksi vähintään kerran vuodessa.

Tarkastuslautakunta on vuoden 2025 aikana käsitellyt sidonnaisuusilmoitukset kokouksessaan 11.2.2025 § 7, 8.4.2025 § 13, 4.9.2025 § 31, 8.10.2025 § 40 ja 11.11.2025 § 45.

Tilintarkastuksen järjestäminen

Tarkastuslautakunta on kilpailuttanut lakisääteisen tilintarkastuksen ja kokouksen 20.8.2024 §3 päätöksessään esittänyt valtuustolle, että tilikausien 2024–2028 Joroisten kunnan hallinnon ja talouden tilintarkastusyhteisöksi valitaan BDO Audiator Oy, vastuunalaisena tilintarkastajana JHT, HT, KTM Taina Törrönen. BDO Audiator Oy:n tarjous oli ainoa määräaikaan mennessä saatu tarjous. Sopimuksessa on yksi optiovuosi. Kunnanvaltuusto hyväksyi tarkastuslautakunnan esityksen kokouksessaan 2.9.2024 §30.

Tilintarkastajan tehtävistä säädetään kuntalain 123 §. Tilintarkastaja on antanut työohjelman tiedoksi tarkastuslautakunnalle 8.10.2025 § 38. Lisäksi tilintarkastaja on antanut sopimuksen mukaisesti väliraportin tarkastuksen etenemisestä tarkastuslautakunnan kokouksessa 11.2.2025 § 5.

YLEISTÄ

Tavoitteiden toteutumisen arviointi

Kuntalain 7. luvun 37 §:n mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Strategiassa tulee määritellä toteutumisen arviointi ja seuranta. Joroisten kuntastrategia vuosille 2022–2030 on hyväksytty kunnanvaltuustossa 3.10.2022 § 38. Kuntastrategian mukaan:

- Joroinen tunnetaan houkuttelevasta ja turvallisesta ympäristöstään asua ja yrittää
- Kunnassa toimitaan yhteistyössä kehittyen, kestävä talous huomioiden
- Kuntalaisten palveluiden laadusta ei tingitä
- Hyvinvointia saamme luonnosta, liikunnasta ja kulttuurista
- Vahvistetaan Keski-Savon kuntien elinvoimaa lisäämällä itsenäisten kuntien yhteistyötä

Kuntalain 13. luvun 110 §:n mukaan talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Kuntastrategiassa on määritelty seuraavat kunnan ja kuntakonsernin taloudelliset tavoitteet

1. Kuntatalouden hoidon vähimmäistavoitteena on, että kumulatiivista alijäämää ei kerry
2. Konsernin tasolla tarkasteltuna alijäämän tulee olla selkeästi alle 500 €/asukas
3. Kunnan sekä konsernin lainamäärän kehitystä tulee arvioida osana talousarvion laadintaa siten, että kunnan maksuvalmius sekä kyky vastata palveluvelvoitteista ei vaarannu.

Tarkastuslautakunnan arviointi kuntastrategian toteuttamisesta

Kuntastrategia on kokonaisuutena selkeä ja asetetut tavoitteet tukevat kuntastrategian mukaista toimintaa. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan talousarviossa ja -suunnitelmassa on otettu riittävällä tavalla huomioon kuntalain 13. luvun 110 §:n vaatimukset. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että tavoitteet asetetaan jatkossakin siten, että tavoitteet tukevat strategian mukaista toimintaa.

Kuntastrategiassa määritettyjen tavoitteiden toteuma

1. Tarkastuslautakunta pitää myönteisenä kehityksenä, että kuntatalouden hoidon vähimmäistavoite on toteutunut. Tilinpäätöksen 31.12.2025 mukaan edellisten tilikausien ylijäämä on 8 524 037 euroa ja tilikauden ylijäämä 171 413 euroa.
2. Tilinpäätöksen 31.12.2025 konsernitaseen mukaan kertynyt ylijäämä on 3 958 268 euroa ja tilikauden ylijäämä 253 708 euroa.
3. Kunnan lainakanta on tilinpäätöksessä 31.12.2025 noin 15,3 milj. euroa (31.12.2024 noin 16,6 milj. euroa) Vuoden 2020 tilinpäätöksessä lainamäärä oli vielä 22,8 milj. euroa. Lainakanta per asukas oli 3 418 € (v 2024 3 640 €).

Kuntakonsernin lainamäärä oli 20,34 milj. euroa (21,64 milj. euroa).

Lainamäärä on pienentynyt sekä kunnassa että kuntakonsernissa.

Maksuvalmius oli 187 päivää (vuonna 2024 195 pv).

Tarkastuslautakunta suosittelee, että tavoitteet määritellään jatkossakin siten, että ne ovat mitattavissa ja tähtäävät toimintojen kehittämiseen.

Pitää tärkeänä, että kuntastrategian mukaista tasapainoista kuntatalouden kehittämistä jatketaan. Tarkastuslautakunta näkee myönteisenä olemassa olevien lainojen ripeän takaisinmaksun ja ymmärtää tulossa olevien suurten investointien vaikutuksen lainakantaan.

Talouden ja toiminnan tavoitteet

Kuntalain 7. luvun 37 §:n mukaan toiminnalle ja taloudelle asetettavista pitkän aikavälin tavoitteista päättää kunnanvaltuusto. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.

Vuoden 2025 talousarviokirjassa on esitetty sitovat toiminnan ja talouden tavoitteet. Valtuusto on asettanut vuodelle 2025 seuraavat strategiset tavoitteet. Alla on arvioitu tarkastuslautakunnan näkökulmasta tavoitteiden toteumaa ja kuinka hyvin asetetut tavoitteet palvelevat kuntastrategian toteutumista.

Valtuuston tavoitteet vuodelle 2025 ja taloussuunnittelun tavoiteasetanta.	
Joroisten kunnan tavoitteena on ylijäämäinen ja kestävä talous, jolla pyritään kehittämään elinvoimainen toimintaympäristö elinkeinoelämälle. Talouden tasapainotilan ylläpitämiseksi tehtävät toimenpiteet hyväksytään vuosittain talousarvion käsittelyn yhteydessä osana talousarviota.	Tilinpäätöksen mukaan tavoite on tilikaudella toteutunut, sillä kunta teki ylijäämäisen tuloksen, onnistui pienentämään velkamäärää ja nostamaan omavaraisuusastetta. Toimintakate heikkeni hiukan vuodesta 2024, vuosikate on kutakuinkin edellisen vuoden tasolla. Tarkastuslautakunta suosittelee aktiivisia toimia talouden tasapainotilan säilyttämiseksi myös tulevaisuudessa.
Kunta järjestää toimivat peruspalvelut kustannustehokkaasti itse tai yhteistyössä lähikuntien ja sidosryhmien kanssa	Työllisyyspalvelut siirtyivät 1.1.2025 kuntien vastuulle. Joroinen kuuluu Keski-Savon työllisyysalueeseen yhdessä Leppävirran, Pieksämäen ja Varkauden kanssa.
Kunnassa on houkuttelevat vapaa-ajan mahdollisuudet kunnan ja kolmannen sektorin ylläpitäminä ja järjestäminä.	Joroisten vapaa-ajan mahdollisuuksia voidaan kunnan kokoon nähden varsin monipuolisina. Vuonna 2025 oli useita kävijämäärälläkin mitattuna onnistuneita tapahtumia.

Tarkastuslautakunta toteaa, tällä hetkellä Joroisten kunnassa ei ole voimassa olevaa talouden tasapainotusohjelmaa, viimeisin ohjelma päättyi vuonna 2024. Kunnan talous näyttää lainojen ripeän takaisinmaksun ja tasaista tuottoa antavan sijoitussalkun osalta vakaalta.

Haasteina tuleville vuosille tarkastuslautakunta näkee muiden toimijoiden tavoin haasteet kunnalle säilytetyssä työllisyyden hoidossa. Valtiolta tähän saatava avustus ei riitä kattamaan kaikkia kuluja, joita työllisyyden hoidosta ja erityisesti pitkäaikaistyöttömyydestä syntyy. Työllisyyden hoitaminen kuntatasolla olemassa olevilla resursseilla on haastavaa, erityisesti nuoristyöttömyys huolestuttaa suuresti.

Uuden urheilutalon rakentaminen ja jätevedenkäsittelyn uudistus ovat lähiaikojen suurimpia investointeja. Molempiin investointeihin jouduttaneen ottamaan ulkopuolista rahoitusta.

Kunnan väkiluku oli vuoden 2025 lopussa 4497. Väestön määrä pienenee vuosi vuodelta, mutta ei niin nopeasti kuin pahimmissa ennusteissa. Väestöstä noin 10 % on maahanmuuttajia. Ilman heitä kunnan väkiluku olisi aika tavalla erilainen. Lisäksi monikulttuurisuus tuo uutta elämää ja väriä pieneen kuntaamme.

Verotuloja kertyi vuonna 2025 noin 508 000 euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Verotulojen kehityksessä näkyy väkiluvun väheneminen, työttömien määrä ja yleinen huono taloustilanne koko maassa.

Tulopuolella aurinkovoimapuisto alkanee tuottamaan niin vero- kuin vuokratulojakin kunnan alueella.

TOIMIALAT

Tekninen toimiala

Tekninen toimiala vastaa kunnan teknisen sektorin palvelujen tuottamisesta. Palveluihin sisältyvät toimialan hallinto, yhdyskuntasuunnittelu, kuntatekniikka, kiinteistöpalvelut ml. puhtaus- ja ruokahuolto sekä talonmies- ja korjauspalvelut, maa- ja metsätilat, haja-asutusalueen vesihuolto, vesihuoltolaitos sekä ympäristötoimi.

Lautakunta tuottaa palveluita kunnan omana työnään ja ostopalveluina. Teknisen toimialan yleinen tavoite on taata kuntalaisille toimiva infrastruktuuri ja laadukkaat teknisen alan palvelut kustannustehokkaasti.

00042010 Tekninen toimiala yhteensä	Talousarvio 2025	Tilinpäätös 2025	Poikkeama	Kommentit
TOIMINTATUOTOT	4 807 246	5 581 575	774 329	Ylittyivät reilusti
TOIMINTAKULUT	-4 515 454	-4 815 893	-300 439	Ylittyivät jonkin verran
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	291 792	768 855	477 063	Toteutui arvioitua parempana
Poistot ja arvonalentumiset	-987 468	-2 421 792	-1 434 324	Huomattava poikkeama
TILIKAUDEN TULOS	-695 676	-1 652 936	-957 260	Huomattava poikkeama
Varausten ja rahastojen muutos		29 471	29 471	
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-695 676	-1 623 465	-927 789	Huomattava poikkeama

Perustelut:

Teknisen toimen tuloslaskelmaa vuodelta 2025 määrittelevät hyvin pitkälti ylimääräiset kiinteistöistä tehdyt poistot. Näitä olivat v. 2025 Joroisten Vuokrakiinteistöt Oy:lle siirretyn Yritystalon tasearvon alaskirjaus, joka ylitti talousarvion mukaiset poistot n. 1 315 000 eurolla sekä Urheilutalon ylimääräinen poisto, joka ylitti talousarvion mukaiset poistot n. 98 000 eurolla.

Kuntatekniikka

Tulosalueeseen kuuluu kunnan hoidossa olevien liikenneväylien hoito ja kehittäminen, puistojen ja yleisten alueiden kunnossa pito, liikuntapaikkojen ja reittien hoito, venepaikat ja jätehuolto

Kuntatekniikka	Talousarvio 2025	Tilinpäätös 2025	Poikkeama	Kommentit
TOIMINTATUOTOT	275 246	226 693	-48 553	Tuotot arvioitua pienemmät
TOIMINTAKULUT	-731 086	-762 798	-31 712	Kulut arvioitua suuremmat
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-455 840	-536 106	-80 266	
Poistot ja arvonalentumiset	-248 311	-239 754	8 557	
TILIKAUDEN TULOS	-704 151	-775 860	-71 709	
Varausten ja rahastojen muutos		607	607	
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-704 151	-775 253	-71 102	Alijäämä noin 10 % arvioitua heikompi

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma
Turvallinen ja esteetön liikkuminen taajama-alueella kaiken ikäisille.	Katuvalojen uusiminen. Teiden ja kulkuväylien ympäristön kasvillisuuden raivaus.	Kuntalaisten liikkuminen lisääntyy turvallisella ja selkeillä taajama väylillä.	Toteutettiin kasvillisuuden raivauksia liikenneväylien varsilta. Kolpan asuinalueelle rakennettiin uusi katuvalaistus.
Kaiken ikäisten ja kuntoisten liikunnallisen toiminnan mahdollistaminen kunnan ulkoilu- ja liikuntapaikoilla.	Ulkoilu- ja liikuntapaikkojen mahdollisuuksien esille tuominen. Esteettömyyden huomioon ottaminen toiminnassa.	Ihmiset löytävät uusia tapoja liikkua ja ulkoilu- ja liikuntapaikkojen käyttö lisääntyy.	Saimaan reitti valmistui ja avattiin käyttäjille. Reittiä markkinoitiin mm. sosiaalisessa mediassa toistuvasti.

Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen mukaan keskeisimmät riskit liittyivät raaka-aineiden, koneiden ja laitteiden sekä niiden varaosien toimitusvaikeuksiin. Riskejä ei kuitenkaan toteutunut.

Tarkastuslautakunta pyytää kunnanhallitusta kertomaan kuinka tavoitteena ollut esteetön liikkuminen taajama-alueella kaikenikäisille toteutui.

Kiinteistö- ja ruokapalvelut

Kiinteistö- ja ruokapalveluihin sisältyvät kaikki kunnan omistamiin kiinteistöihin liittyvät tukipalvelut kuten mm. siivous-, talonmies- ja korjaustyöpalvelut, kiinteistöjen muut kulut sekä ruokapalvelut.

Kiinteistö- ja ruokapalvelut	Talousarvio 2025	Tilinpäätös 2025	Poikkeama	Kommentti
TOIMINTATUOTOT	4 359 900	4 737 588	377 688	Tuottoja arvioitua enemmän
TOIMINTAKULUT	-3 120 316	-3 349 426	-229 110	Kuluja arvioitua enemmän
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	1 239 584	1 391 335	151 751	Toimintakate arvioitua parempi

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma
Asiakasyhteistyön kehittäminen siivous- ja ruokapalvelussa	Asiakastapaamiset säännöllisesti päiväkotien ja koulujen esihenkilöiden kanssa. Keittiöhenkilöstön tutustumiset jakelukeittiöihin ja vastaavasti päiväkotien asiakkaiden tutustumiset valmistuskeittiöihin	Asiakastapaamiset kerran vuodessa; mukana tilaajan edustaja, puhtaus- ja ruokapalvelupäällikkö sekä työntekijöiden edustus. Ruokailun ja ruokakasvatuksen nykytilan arviointi nykytila.fi-menetelmällä vähintään yhteen päiväkotiin ja kouluun. Tutustumiskäyntien lukumäärä	Asiakastapaamisia järjestettiin 5 kpl. Ruokailun ja ruokakasvatuksen nykytilan arvioinnit toteutettiin. Tutustumiset jakelukeittiöille ja keskuskeittiöille toteutettiin.
Energiasäästön ja sisäilman parantaminen.	IV-koneiden uusiminen ja toiminnan parantaminen kiinteistöautomaatiikalla. Sisätilojen laatua seurataan ja ylläpidetään.	Käyttäjien sisäilmahaitta ilmoitukset vähenevät.	Sisätilojen laatua seurattiin aktiivisesti Freesi-järjestelmällä. Lukion ilmanvaihtokone uusittiin.

Kiinteistöjen sisäilmariski realisoitui havaittujen sisäilmaongelmien myötä Koulukeskuksella. Rakennuksen sisäilmakorjaukset suoritettiin onnistuneesti kuntotutkimusten perusteella laadittujen korjaussuunnitelmien mukaan. Tilojen korjaustyöt jatkuvat v. 2026.

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan kiinteistö- ja ruokapalvelujen toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kiinteistöt pidetään toiminnallisesti hyvässä kunnossa ja sisäilmaongelmiin suhtaudutaan asianmukaisesti ja tehdään tarvittavat korjaukset.

Joroisten vesihuoltolaitos

JOROISTEN VESIHUOLTOLAITOS	Talousarvio 2025	Toteuma 2025	Poikkeama	Kommentti
TOIMINTATUOTOT	646 148	726 184	80 036	Tuotot toteutuivat arvioitua suurempina
LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT	3 950	4 467	517	
MATERIAALIT JA PALVELUT	-320 881	-376 167	-55 286	Kulut olivat arvioitua suuremmat
HENKILÖSTÖKULUT	-133 500	-167 898	-34 398	Henkilöstökulut arvioitua suuremmat
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-160 225	-157 863	2 362	
LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT	-15 500	-18 829	-3 329	
LIIKKEYLI-/ALIJÄÄMÄ	19 992	9 893	-10 099	Ylijäämää kertyi arvioitua vähemmän

Kunnan strategiaa tukevat toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Keinot, toimenpiteet	Mittarit/tunnusluvut	Toteuma
Varautuminen Kuvansin jäteveden puhdistamon uusimiseen vähentämällä hulevesien määrää viemäriverkostossa.	Laaditaan suunnitelma ja korjausohjelma Kuvansin viemärikaivojen korjauksista ja uusimisista. Viemärikaivojen korjaukset ja uusimiset.	Suunnitelma ja korjausohjelma on laadittu. Viemärikaivoja on korjattu ja uusittu.	Kuvansin taajaman pääviemäriin viemärikaivot uusittiin kevään aikana. Muiden viemäriinjojen osalta korjaustyöt jatkuvat v. 2026.

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet hyvin.

Sivistystoimi

Sivistystoimen toiminta on tilinpäätöksen mukaan toteutunut pääosin suunnitellusti. Toimintakulut ovat ylittäneet talousarvion lievästi ja tilikausi on 309 362 € alijäämäinen. Toiminta on pystytty järjestämään normaalisti ja palvelut on tuotettu lakisääteisten velvoitteiden mukaisesti.

SIVISTYSTOIMI	Talousarvio 2025	Toteuma 2025	Poikkeama	Kommentti
TOIMINTATUOTOT	649 066	687 726	38 660	Toimintatuottoja on kertynyt arvioitua enemmän
TOIMINTAKULUT	10 529 721	10 877 743	-348 022	Toimintakuluja on kertynyt arvioitua enemmän
TOIMINTAKATE	9 880 655	10 190 017	-309 362	Toimintakate on toteutunut arvioitua suurempana alijäämänä. Toimintakate on 309 362 € huonompi kuin on arvioitu.

Yleisiä havaintoja:

Kokonaisuudessaan sivistystoimen toimialan kulut ovat ylittäneet talousarvion noin kolmella prosentilla. Vastaava ylitys on havaittu myös edellisvuonna. Kustannusten kasvuun ovat vaikuttaneet erityisesti henkilöstömenojen nousu.

Henkilöstömenot ovat kasvaneet erityisesti varhaiskasvatuksessa, jossa toiminnan tuotot ovat kuitenkin ylittäneet odotukset. Kokonaisuutena tarkastellen sivistystoimen talous on pysynyt kohtuullisen hyvin hallinnassa, vaikka kustannuspaineet ovat kasvaneet.

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen osalta henkilöstön saatavuudessa on edelleen haasteita erityisesti sijaisten osalta. Samanaikaisesti tehostetun ja erityisen tuen tarpeen kasvu lisää resurssipaineita sekä varhaiskasvatuksessa että perusopetuksessa. Muutokset toimintaympäristössä, kuten väestön kehitys ja kansainvälinen tilanne, voivat jatkossakin vaikuttaa palvelutarpeen ennakoitavuuteen.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että riittävät henkilöstöresurssit turvataan varhaiskasvatuksen sekä koulutuksen laadun varmistamiseksi. Henkilöstön saatavuuteen, työhyvinvointiin ja pysyvyyteen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Samalla tulee varmistaa, että käytössä on tarkoituksenmukaiset, riittävät ja terveelliset tilat kasvaville lapsi- ja oppilasmäärille.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että lasten ja nuorten hyvinvointia tuetaan aktiivisesti kaikilla sivistystoimen osa-alueilla. Erityistä huomiota tulee kiinnittää koulukiusaamisen ennaltaehkäisyyn, siihen puuttumiseen sekä toteutettujen toimenpiteiden vaikuttavuuden seurantaan. Tarkastuslautakunta korostaa, että kouluyhteisön turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen on keskeinen osa laadukasta opetusta ja oppimisympäristöä.

Sivistystoimi on järjestänyt monipuolisia liikunta-, kulttuuri- ja hyvinvointipalveluja eri ikäryhmille. Erityisesti lasten ja nuorten tavoittamiseen on panostettu järjestämällä tapahtumia ja toimintaa, joilla tuetaan hyvinvointia ja ehkäistään syrjäytymistä. Sivistystoimen toiminta tukee laajasti kuntalaisten hyvinvointia ja viihtyvyyttä.

Tarkastuslautakunta toteaa kuitenkin, että toiminnan vaikuttavuutta ei pystytä arvioimaan riittäväällä tarkkuudella, koska tavoitteille ei ole asetettu kattavia ja mitattavia tunnuslukuja. Tarkastuslautakunta arvioi, että sivistystoimen toiminta on kokonaisuutena tarkoituksenmukaista, mutta kustannuskehitys sekä kasvavat palvelutarpeet edellyttävät toiminnan jatkuvaa kehittämistä, parempaa ennakoitavuutta sekä selkeämpää tavoitteiden asettamista.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen tehtävänä Joroisissa on tuottaa hyvälaatuista, paikkakunnan ominaispiirteisiin parhaiten soveltuvaa varhaiskasvatusta, asiantuntevaa esiopetusta sekä joustavia, perheiden tarpeisiin vastaavia avoimen varhaiskasvatuksen palveluja. Yhteistyössä huoltajien kanssa luodaan lapsen kokonaisvaltaiselle kehitykselle suotuisa kasvuympäristö.

Varhaiskasvatus, toiminnalliset tavoitteet ja toteuma vuodelle 2025	
Toiminnan tavoite	Toteuma
Varhaiskasvatuksen laadun turvaamiseksi laaditaan syksyllä jokaisessa ryhmässä Ryhti-sopimus, joka sisältää ryhmävasun, johon kirjataan lapsiryhmän arjen käytännöt, ja tiimisopimuksen, joka velvoittaa kaikkia ryhmän jäseniä sitoutumaan sovittuihin käytäntöihin.	Jokaisessa ryhmässä Ryhti-sopimus on laadittu ja sitä on täydennetty ja arvioitu sovitusti. Tiimisopimusta on päivitetty viikoittaisissa tiimeissä.
Jokaisen varhaiskasvatuksen opettajan opetustyöhön tarvittava suunnittelu-, arviointi- ja kehittämistyöaika eli SAK-aika toteutuu työehtosopimuksen mukaisesti. SAK-aika on 13 % opettajan työajasta, keskimäärin 5 h viikossa.	SAK-ajat on kirjattu työvuorosuunnitteluun. SAK-aikojen toteutuminen todennetaan tehdyistä työaikakirjanpidosta.

Laadullisiin tavoitteisiin pääseminen edellyttää joka yksikössä pysyvää, varhaiskasvatussuunnitelman sisäistänyttä henkilöstöä, jolla on aikaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida toimintaa yhteistyössä lasten ja huoltajien kanssa. Kunnassa on varmistuttava siitä, että varhaiskasvatuksessa on käytössä riittävät ja toimivat sijais- tai muut varajärjestelyt. Laadullisten tavoitteiden toteutumisessa riskit toteutuvat, jos henkilökunnalla on paljon poissaoloja ja sijaisia on hankala saada.

Keskeisimmät riskit tavoitteiden toteutumiselle ovat henkilöstön vaihtuvuus, lasten ja perheiden lisääntynyt tuen tarve, pätevien sijaisten heikko saatavuus, turvallisten ja terveellisten varhaiskasvatustilojen puute sekä vallitsevan maailmantilanteen tuomat yllättävät muutokset esim. lasten määrässä. Pitkät poissaolot ovat kuormittaneet henkilöstöä sekä aiheuttaneet lasten sijoittamista varahoitopaikkoihin. Vapaita varhaiskasvatuspaikkoja on tällä hetkellä Kuvansin päiväkodissa. Mikäli tulee tarvetta uusille varhaiskasvatuspaikoille, olisi mietittävä muita ratkaisuja lähikunnista.

Varhaiskasvatuksen keskeiset erät 2025

YKSIKKÖ	Talousarvio 2025	Toteuma 2025	Poikkeama	Käyttö-%
KIRKONKYLÄN PÄIVÄKOTI	-1 325 129	-1 473 836	-148 707	111,2 %
KUVANSIN PÄIVÄKOTI	-859 744	-998 241	-138 497	116,10 %
PERHEPÄIVÄHOITO	-257 573	-127 922	129 651	49,70 %
VARHAISKAVATUS YHT.	-2 680 201	-2 808 745	-128 544	104,80 %

Varhaiskasvatuksen toimintakate ylittyi talousarvioon nähden 128 544 eurolla (104,8 %). Päiväkotitoiminnassa menojen ylitys johtui siitä, että vuoden 2025 aikana varhaiskasvatuksessa tapahtui paljon muutoksia. Kolman Ryhmis lakkautettiin kesällä 2025 ja siellä olleet lapset sijoitettiin Päiväkoti Pyriin. Kesän jälkeen kunnassa ei ole ollut yhtään perhepäivähoitajaa töissä. Kaikki Joroisten kunnassa hoitoa tarvitsevat lapset ovat sijoitettuna joko Päiväkoti Pyriin tai Kuvansin päiväkotiin, väliaikaisia ryhmiä ei ole tarvittu. Varhaiskasvatuksessa on ollut muutamia pitkiä sairaspoissaoloja, joiden vaikutus näkyy päiväkotien toimintakatteessa. Sijaiskulut ovat nostaneet päiväkotien henkilöstökuluja. Esimerkiksi työntekijöiden loma-aikoina on pakko ottaa sijaisia lakisääteisen henkilöstömitoituksen täyttämiseksi. Lapsiryhmissä on paljon erilaisia tuen tarpeita ja osa näistä on ratkaistavissa vain riittävällä henkilöstömäärällä. Sijaiskulut sekä lisäresurssit nostavat henkilöstökuluja.

Arviointi ja havainnot:

- Päiväkotien suuri käyttöaste kertoo palvelun kovan kysynnän jatkumisesta, mutta asettaa haasteita henkilöstön jaksamiselle ja tilojen riittävyydelle. Kunnassa ei ole enää perhepäivähoitajia, tämä on siirtänyt lapset päiväkoteihin, mikä selittää budjettiylitykset
- Varhaiskasvatuksen hankkeissa (00030550) onnistuttiin hankkimaan merkittävästi arvioitua enemmän ulkopuolista rahoitusta (tuotot 35 274 €, TA 12 148 €), mikä on linjassa kunnan tavoitteen kanssa hyödyntää hankemahdollisuuksia.

Tarkastuslautakunnan suositukset:

1. Varmistetaan riittävät henkilöstöresurssit ja varahenkilöjärjestelmän kehittäminen vastaamaan päiväkotien kasvanutta kysyntää. Sijaiset ovat tärkeitä
2. Strateginen linjaus: Strategian mukaan ollaan luonnossa. Tarkastuslautakunta on huolissaan varhaiskasvatuksen nykyisistä tiloista (etenkin kirkonkylän eskari, Pikku-Hyrrä) ja niiden sijainnista. Tilantarve on nähtävissä. Tilat ovat vetovoimatekijä ja niihin olisi hyvä panostaa.

Perusopetus

Perusopetuksen toiminta on tilinpäätöksen mukaan toteutunut pääosin suunnitellusti. Toimintakulut ovat ylittäneet talousarvion ja tilikausi on 174 911 € alijäämäinen. Opetus on pystytty järjestämään normaalisti ja palvelut on tuotettu lakisääteisten velvoitteiden mukaisesti.

PERUSOPETUS	Talousarvio 2025	Toteuma 2025	Poikkeama	Kommentti
TOIMINTATUOTOT	237 405	227 574	-9 831	Toimintatuottoja on kertynyt arvioitua vähemmän.
TOIMINTAKULUT	5 170 280	5 335 360	-165 080	Toimintakuluja on kertynyt arvioitua enemmän
TOIMINTAKATE	4 932 875	5 107 786	-174 911	Toimintakate on toteutunut arvioitua suurempana alijäämänä. Toimintakate on 174 911 € huonompi kuin arvioitu.

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista on kuitenkin vaikea arvioida kattavasti, koska tavoitteiden toteutumista kuvaavat mittarit ovat osin puutteellisia. Perusopetuksessa on toteutettu useita hankkeita, kuten lukutaitoa ja oppilaiden hyvinvointia tukevia kehittämishankkeita, mutta niiden vaikuttavuutta ei ole esitetty selkeästi.

Erityisopetuksen tarve ja siihen kohdistuvat resurssit korostuvat toiminnassa, mikä viittaa kasvavaan tuen tarpeeseen oppilaiden keskuudessa. Tämä kehitys lisää kustannus- ja resurssipaineita myös tulevina vuosina. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että jokaiselle oppilaalle pystytään turvaamaan riittävä tuki ja yhdenvertaiset mahdollisuudet oppimiseen. Oppimisen tuen oikea-aikaisuudella ja riittäväillä resursseilla on keskeinen merkitys oppimistulosten, hyvinvoinnin sekä koulupolun sujuvuuden kannalta.

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan tavoitteet ovat toteutuneet pääpiirteittäin. Toiminta on ollut tarkoituksenmukaista, mutta kustannuskehitys ja erityisopetuksen kasvava tarve heikentävät toiminnan taloudellista ennakoitavuutta. Erityisopetukseen kasvava tarve on hyvä huomioida talousarviossa ja siihen on syytä panostaa edelleen.

Lukio

Lukion toiminta on tilinpäätöksen mukaan toteutunut pääosin suunnitellusti. Toimintakulut ylittivät talousarvion lievästi, ja toimintakate toteutui 6,1 % talousarviota heikompana.

LUKIO	Talousarvio 2025	Toteuma 2025	Poikkeama	Kommentti
TOIMINTATUOTOT	36 300	54 799	18 499	Toimintatuottoja on kertynyt arvioitua enemmän
TOIMINTAKULUT	988 704	1 065 139	-76 435	Toimintakuluja on kertynyt arvioitua enemmän
TOIMINTAKATE	952 404	1 010 341	-57 937	Toimintakate on toteutunut talousarviota heikompana

Joroisten kunnan strategisena tavoitteena on oman lukion vahvistaminen ja toisen asteen koulutuksen vetovoiman lisääminen. Lukioon on tullut 21 uutta opiskelijaa syksyllä 2025, mikä on osittain seurausta kansainvälisten FinestFuture- ja TTD-ohjelmien kautta saapuneista opiskelijoista.

Lukion toiminnallisina tavoitteina olivat opiskelijoiden tunnetaitojen ja hyvinvoinnin kehittäminen, yhteisöllisyyden vahvistaminen sekä kansainvälisyyden lisääminen. Talousarviossa nostettiin esille myös yrittäjyyskasvatuksen kehittäminen sekä yhteistyö UEF-tekniikan kanssa. Tarkastuslautakunta katsoo toiminnallisten tavoitteiden toteutuneen pääpiirteissään hyvin vuoden 2025 aikana.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että opiskelijamäärän vaikutuksia henkilöstöresursseihin ja opetustiloihin seurataan jatkossakin aktiivisesti. Samalla tulee huolehtia henkilöstön työhyvinvoinnista ja opetuksen laadun säilymisestä. Talousarviossa tunnistettiin henkilöstön jaksaminen keskeiseksi riskiksi.

Tarkastuslautakunta pitää myönteisenä sitä, että lukion tilojen kehittämiseen ja peruskorjauksiin on varauduttu investointiohjelmassa.

Hyvinvointi

Hyvinvoinnin vastuualueella toteutettiin Joroisten ”Liikuttavan hyvä” -strategiaa edistämällä kuntalaisten aktiivisuutta, yhteisöllisyyttä ja nuorten palveluita. Joroisten kunta pyrkii edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestämään asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Hyvinvointipalveluiden tehtävänä on tarjota kuntalaisille hyvinvointia tukevia ja lisääviä vapaa-ajan palveluja.

Hyvinvointipalvelut sisältävät liikuntatoimen, nuorisotoimen, etsivän nuorisotyön, nuorten työpajan, kulttuuritoimen ja museon. Liikuntapalvelut luovat edellytyksiä ja mahdollisuuksia kuntalaisten aktiiviseen ja liikkuvaan elämään. Nuorisopalveluilla tuetaan nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistetään aktiivista kansalaisuutta ja sosiaalista vahvistumista sekä parannetaan kasvu- ja elinoloja. Kulttuuripalveluiden

tavoitteena on edistää, tukea ja järjestää kulttuuritoimintaa sekä ylläpitää museotoimintaa. Tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat kunnassa toimivat järjestöt ja kylät.

Joroisten hyvinvointikertomus ja –suunnitelma vuosille 2021–2025 linjaavat kunnan hyvinvoinnin ja terveyden (HYTE) edistämisestä kokoamalla yhteen kunnan terveyteen ja hyvinvointiin liittyvät tiedot, vertaamalla niitä verrokkikuntiin ja linjaa hyvinvointivajeista HYTE-työn tärkeimmät painopisteet vuosille 2021–2025:

- Päihteiden käytön ehkäisy
- Turvallisuuden vahvistaminen
- Terveellisten elämäntapojen edistäminen
- Osallisuuden vahvistaminen

Hyvinvointi, toiminnalliset tavoitteet ja toteuma vuodelle 2025	
Tavoite	Toteuma
Liikuntapalvelut tukevat ja lisäävät kuntalaisten hyvinvointia ja toimintakykyä.	<p>Kunta on järjestänyt liikunta-aiheisia tapahtumia sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohde- ja ikäryhmät huomioon ottaen.</p> <p>Kunta on järjestänyt liikuntaneuvontaa ja tukenut kolmannen sektorin tuottamia harrastusmahdollisuuksia.</p> <p>Ohjattuja vakioryhmiä oli 10–13, joista suurin ryhmä oli tuolijumppa. Jumppien kävijäkeskiarvo oli 12,12 ja vakio-ohjaustilaisuuksia oli yhteensä 342.</p> <p>Tapahtumiin/toimintaan osallistui vuoden aikana useita satoja henkilöitä.</p> <p>Avustuksia myönnettiin 39 kpl.</p>
Nuorisopalvelut tukevat ja lisäävät nuorten hyvinvointia ja vaikuttamismahdollisuuksia.	<p>Nuorisotilatoimintaa järjestettiin suunnitelmien mukaan ja kävijöitä oli 7–51/ilta. Teemaperjantait järjestettiin kerran kuukaudessa. Nuorisotyössä otettiin käyttöön kunnallisen nuorisotyön dokumentaatiojärjestelmä nuoDo. Nuorisovaltuuston toiminta toteutui suunnitelmien mukaan ja yhteistyössä nuorisotoimen kanssa se järjesti nuorten kuulemistilaisuuden.</p> <p>Etsivässä nuorisotyössä asiakkaita oli 41, kaikki nuoret tavoitettiin ja kontaktoitiin. Aktiivisia, yli viikon mittaisia asiakkuuksia oli 41. Joroinen liittyi Varkauden seudun Ohjaamotoimintaan keväällä 2025.</p> <p>Nuorten työpajalla oli 22 nuorta, joista kahdeksan oli pajakoululaisia ja neljä kesätyöntekijää.</p> <p>Ehkäisevää päihdetyötä tehtiin suunnitelmien mukaan.</p> <p>Koulunuorisotyöntekijä tavoitti 3863 kertaa nuoria junnuista lukioikäisiin.</p> <p>Tarkastuslautakunta pohtii, järjestettiinkö toimintaa myös alakouluikäisille.</p>

<p>Kulttuuripalvelut tukevat ja lisäävät kuntalaisten hyvinvointia.</p>	<p>Kulttuuritoimintaa järjestettiin suunnitelmien mukaan ja vuoden aikana toimintaan/tapahtumiin osallistui useita satoja kuntalaisia. Eniten yleisöä oli Sibelius-lukion joulukonsertissa (arvio 450 henkilöä). Koululaisten museopäivät järjestettiin 13.–14.5., paikallismuseopäivä 28.6. ja tonttupolku sekä Vanhan ajan joulutapahtuma 24.–29.11. Museolla oli kävijöitä vuoden aikana 1154. Kyltien elinvoima-avustuksia myönnettiin viidelle hakijalle, yhteensä 18 000 e. Lumovoimaa kulttuurista -hanke eteni suunnitelmien mukaan ja päättyi 31.3.2026.</p>
---	---

Keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Nuorten työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö ovat sivistyslautakunnan alla ja hakevat vuosittain valtionavustusta Opetus- ja kulttuuriministeriöltä. Riskinä voi olla, että kunnalla ei ole riittävästi resursseja toteuttaa toimintoja, jos avustukset olennaisesti pienevät.

Sääolosuhteet talvikaudella voivat vaikeuttaa tapahtumien järjestämistä.

Henkilöstöresurssit hyvinvoinnissa ovat pienet, joten jos tulee pitkiä poissaoloja, niin kaikkia palveluja ei pystytä tarjoamaan.

Perustelut:

Nuorten työpaja haki valtionavustusta 35 000 € ja se myönnettiin. Etsivä nuorisotyö haki valtionavustusta 24 000 € ja sai 22 000 €, joten riskit eivät toteutuneet.

Taulukko: Hyvinvoinnin keskeiset erät 2025

YKSIKKÖ	Talousarvio 2025	Toteuma 2025	Poikkeama	Käyttö-%
Joroisten liikuntapalvelut	-428 379	-407170	+21 209	95,0 %
Joroisten nuorisopalvelut	-114 867	-100 998	+13 869	87,90 %
Etsivä nuorisotyö	-15 173	-18 287	-3 114	120,50 %
Kyltien elinvoima ja yhteisöllisyys	-19 291	-18 891	+400	97,90 %
Hyvinvointi yhteensä	-689 349	-634 773	+54576	92,1 %

Hyvinvoinnin toimintakate toteutui selvästi talousarviota paremmin. Kokonaissästösuhteessa muutettuun talousarvioon oli 54 576 euroa (käyttöprosentti 92,1 %).

- **Liikuntapalvelut:** Toimintatuotot ylittyivät merkittävästi (toteuma 27 973 €, TA 17 842 €), mikä osoittaa liikuntapalveluiden korkeaa käyttöastetta ja vetovoimaa.
- **Nuorisopalvelut ja hankkeet:** Nuorisopalveluissa säästyi 13 869 euroa. Etsivä nuorisotyö ja Nuokku-hanke ylittivät hieman menovarauksensa, mutta vastaavasti Nuokku-hankkeen tuotot olivat arvioitua suuremmat (toteuma 41 207 €, TA 33 087 €).

- **Tulevaisuuden Huutokoski -hanke:** Hankkeen nettokustannukset jäivät huomattavasti arvioitua pienemmiksi (toteuma -4 722 €, TA -15 977 €), mikä selittää osaltaan koko hyvinvointisektorin positiivista poikkeamaa.

Tarkastuslautakunta katsoo, että hyvinvointipalvelut on järjestetty strategian mukaisesti kustannustehokkaasti. Liikuntapalveluiden kasvanut tulokertymä ja käyttöaste osoittavat investointien ja palveluiden osuvan kuntalaisten tarpeisiin. Korkea käyttöaste (jumppien keskiarvo 12,12 hlöä) viestii palvelujen osumisesta oikeaan. Vaikuttaa siltä, että Joroisten vapaa-ajan mahdollisuudet koetaan houkutteleviksi.

Nuorisopalveluiden osalta etsivän nuorisotyön ja hankkeiden resursointi on ollut vilkasta. Etsivän nuorisotyön käyttöprosentti (120,5 %) kertoo palvelun tärkeydestä ja nuorten lisääntyneestä tuen tarpeesta ja panostuksesta, mikä on ennaltaehkäisevän työn kannalta perusteltua. Tämä kertoo palvelun välttämättömyydestä ja siitä, että kaikki 41 nuorta tavoitettiin. Resurssit täytyy varmistaa jatkossakin, jotta ennaltaehkäisevä työ ei vaarannu. Kylien elinvoiman kehittämiseen ja yhteisöllisyyteen panostettiin strategian kärkitoimenpiteiden mukaisesti (käyttöaste 97,9 %).

Tarkastuslautakunnan suositukset:

1. Liikuntapaikkojen hyödyntäminen: Jatketaan liikuntapalveluiden aktiivista kehittämistä, sillä palveluiden korkea käyttöaste tukee sekä kuntalaisten terveyttä että kunnan tuloja.
2. Ennaltaehkäisevä nuorisotyö: Huomioidaan etsivän nuorisotyön kasvanut tarve ja varmistetaan riittävät resurssit varhaiseen puuttumiseen myös jatkossa, jotta ennaltaehkäisevä työ on vaikuttavaa.
3. Hankehallinta: Huolehditaan siitä, että hankkeiden (kuten Huutokoski ja Nuokku) hyvät käytännöt jalkautetaan osaksi kunnan pysyvää toimintaa hankekausien päättyessä.

Kirjastopalvelut

Kirjastopalveluiden toiminta on toteutunut talousarvion mukaisesti. Toimintakulut ovat ylittäneet talousarvion lievästi ja toimintatuotot ovat paremmat kuin odotettu. Tilinpäätös näyttää 908 € ylijäämäistä. Kokonaisuutena toiminta on pysynyt hyvin hallinnassa.

KIRJASTOPALVELUT	Talousarvio 2025	Toteuma 2025	Poikkeama	Kommentti
TOIMINTATUOTOT	3250	8500	5250	Toimintatuottoja on kertynyt arvioitua enemmän
TOIMINTAKULUT	328 446	332 788	-4342	Toimintakuluja on kertynyt arvioitua enemmän
TOIMINTAKATE	325 196	324 288	908	Toimintakate toteutui talousarviota parempana

Kirjastopalveluiden toiminta on ollut aktiivista erityisesti tapahtumien järjestämisessä ja palveluiden tuottamisessa. Tavoitteisiin sisältyy myös lukutaidon edistäminen ja digitaalisten valmiuksien tukeminen.

Tarkastuslautakunta toteaa, että tavoitteiden toteutumista ei ole mahdollista arvioida riittävällä tarkkuudella, koska tavoitteille ei ole asetettu selkeitä ja mitattavia tunnuslukuja. Esimerkiksi lukutaidon edistämisen vaikuttavuutta ei ole esitetty.

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan tavoitteet ovat toteutuneet siltä osin kuin niiden toteutumista on voitu käytettävissä olevan arviointitiedon perusteella todentaa. Toiminta on ollut tarkoituksenmukaista.

Vapaa sivistystyö

Vapaan sivistystyön talous toteutui talousarviota paremmin. Talousarviossa toimintakulut olivat 105 849 euroa, mutta toteuma jäi alle budjetoidun.

VAPAA SIVISTYSTYÖ	Talousarvio 2025	Toteuma 2025	Poikkeama	Kommentti
TOIMINTAKULUT	105 849	94 954	10 895	Toimintakuluja on kertynyt arvioitua vähemmän
TOIMINTAKATE	105 849	94 954	10 895	Toimintakate on toteutunut talousarviota parempana

Vapaa sivistystyö järjestettiin Joroisissa yhteistyössä Soisalo-opiston kanssa. Toiminnan tavoitteena oli tarjota kaikenikäisille kuntalaisille monipuolisia harrastus- ja opiskelumahdollisuuksia sekä edistää kuntalaisten hyvinvointia koko kunnan alueella. Toiminnan tavoitteina olivat asiakastytyväisyyden säilyttäminen korkealla tasolla sekä osallistujamäärän säilyminen edellisvuosien tasolla. Tilinpäätöksen mukaan asiakastytyväisyys säilyi edelleen erittäin hyvänä, ja yleisarvosanaksi raportoitiin 4,7. Osallistujamäärä pysyi hyvällä tasolla, ja joroislaisia osallistujia oli vuoden 2025 aikana 1 427. Osallistujamäärä kasvoi edellisvuoteen verrattuna 6,3 %. Tarkastuslautakunta pitää tätä hyvänä tuloksena erityisesti väestökehityksen ja kuntatalouden haasteet huomioiden.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että vapaan sivistystyön palvelut säilyvät saavutettavina myös haja-asutusalueilla. Monipuoliset harrastus-, kulttuuri- ja opiskelumahdollisuudet tukevat kuntalaisten hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä sekä vahvistavat kunnan vetovoimaa.

Kunnan talous

Joroisten kunnan ja vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma (ulk. + sis. luvut, 1 000 €)

TULOSLASKELMA	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	Tilinpäätös 2025	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	3 519 217	3 384 659	3 833 388	448 729
Maksutuotot	151 654	120 750	155 782	35 032
Tuet ja avustukset	493 683	375 874	449 054	73 180
Muut toimintatuotot	3 742 028	3 193 227	3 631 614	438 387
TOIMINTATUOTOT	7 906 582	7 074 510	8 069 838	995 328
Valmistus omaan käyttöön	2 253		3 174	3 174
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-8 543 932	-8 710 720	-9 033 542	-322 822
Palvelujen ostot	-5 826 441	-5 822 593	-6 148 609	-326 016
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 577 126	-1 744 709	-1 543 027	201 682
Avustukset	-598 927	-771 850	-736 137	35 713
Muut toimintakulut	-1 931 535	-1 842 665	-1 949 818	-107 153
TOIMINTAKULUT	-18 477 961	-18 892 537	-19 411 134	-518 597
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-10 569 126	-11 818 027	-11 338 121	479 906
Verotulot	10 596 206	10 473 000	10 088 321	-384 679
Valtionosuudet	2 681 931	3 564 198	3 695 108	130 910
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	84 959	110 000	29 316	-80 684
Muut rahoitustuotot	504 039	580 000	677 144	97 144
Korkokulut	-466 952	-339 000	-332 258	6 742
Muut rahoituskulut	-93 642	-200 000	-68 775	131 225
Rahoitustuotot ja -kulut	28 404	151 000	305 427	154 427
VUOSIKATE	2 737 414	2 370 171	2 750 734	380 563
Poistot ja arvonalentumiset	-1 498 497	-1 158 581	-2 610 543	-1 451 962
TILIKAUDEN TULOS	1 238 917	1 211 590	140 191	-1 071 399
Varausten ja rahastojen muutokset	-968 779		31 221	31 221
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	270 138	1 211 590	171 413	-1 040 177

Vuoden 2025 tilikauden tulos on poistojen ja arvonalentumisien jälkeen 140 191 euroa plussalla ja poistoeron vähennyksen jälkeen tilikauden ylijäämä on 171 413 euroa. Tilikauden tuloksen suuri poikkeama arvioidusta johtuu sote- ja teollisuustilojen yhtiöittämiseen liittyvien vaikutusten kirjautumisesta eri vuosille. Kiinteistöihin tehdyt arvojen alaskirjaukset toteutuivat vuoden 2025 puolella. Vastaava arvonnousu kirjataan 1.1.2026, jolloin tilat siirtyivät syksyllä perustetulle yhtiölle.

Toimintakulut toteutuivat yhteensä noin 520 000 euroa suunniteltua suurempina ja vastaavasti tuotot noin 995 000 euroa suurempina. Verotulot laskivat vuodesta 2024 noin 500 000 euroa ja jäivät suunnitellusta 385 000 €.

Vuosikate oli 2 750 734 euroa ja se kattoi poistot.

PUHEENJOHTAJAN PALSTA

”Laitetaan loput sotakassaan”, lause hämmensi ja oudointa oli kuulla se omalla kylällä. Kyseessä oli ensimmäinen Joroisissa ollut Pop-up kahvila, jossa kerättiin varoja Ukrainan hyväksi. Kahvio oli ääriään myöten täynnä ja auttamisen halu käsinkosketeltava. Tapahtumasta on jo neljä vuotta ja sen jälkeen maailmantilanne on mennyt suuntaan, jota harva pystyi ennustamaan. Käynnissä olevat sodat ja epävakaasti toimivat suurvaltojen johtajat heiluttavat toimillaan maailman turvallisuutta ja taloutta, ja vaikutukset tuntuvat kaikkialla.

Joroisten kunta teki myös viime vuonna kohtuullisen tuloksen, vaikka kiinteistöyhtiöille siirtyneiden kiinteistöjen arvojen alaskirjaus ja arvonnousu kirjataan tilinpäätöksessä eri vuosille. Jos kuluva vuosi sujuu suunnitellusti, on tälle vuodelle luvassa huomattavasti parempi tulos.

Verotuloja kirjautui noin puoli miljoonaa euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Korkeat korot, työttömyys, valtion erilaiset leikkaukset tukien määrässä ja hintojen yleinen nousu vaikuttavat kaikki ihmisten kulutukseen ja sitä kautta välillisesti myös verotuloihin. Työllisyyspalvelut siirtyivät kuntien hoidettavaksi vuoden 2025 alusta. Tämä on tarkoittanut palvelujen saatavuuden paranemista Joroisissa.

Kunta on ollut erittäin aktiivinen uusien energiamuotojen sopimusten hankkimisessa ja kuluvana vuonna valmistuu Tervajoensuolle teollisen mittaluokan aurinkovoimala. Voimalan vaikutus kunnan kiinteistötuloihin on merkittävä. Lisäksi kunta on kehittänyt Huutokosken aluetta, ja alueesta on ollut kiinnostunut mm. datakeskus. Uudet toimialat tuovat kaivattuja verotuloja, piristystä talouteen ja toivottavasti myös työllisyyttä alueelle. Kunnan on katsottava eteenpäin ja pyrittävä kehittymään. Toivottavaa on, että myös ympäristöasiat ja olemassa oleva asutus voitaisiin ottaa mahdollisimman hyvin näissä hankkeista huomioon.

Viime huhtikuussa käytiin kuntavaalit ja sen seurauksena myös tarkastuslautakunnan jäsenet vaihtuivat melkein kokonaan. Kiitos viime kesäkuulle saakka toimineelle edelliselle tarkastuslautakunnalle ahkerasta työskentelystä!

Tarkastuslautakunta on ensimmäisen syyskauden aikana tutustunut uusiin tehtäviinsä ja kunnan toimintaan. Aikataulutuksissa ja työohjelman laatimisessa meitä on auttanut tilintarkastaja Taina Törrönen ja tarkastuslautakunnan sihteeri Silja Kolari, joille molemmille suuret kiitokset.

Kunnan toiminta on näyttäytynyt virkeänä ja joustavana. Tuntuu, että kunta on aktiivinen toimija, eikä perässä kulkija. Lisäksi koulutuksen määrä niin tarkastuslautakunnan jäsenille kuin valtuutetuillekin on ollut mieluinen asia.

Kiitän virka- ja luottamushenkilöitä hyvin sujuneesta yhteistyöstä ja toivotan kaikille oikein hyvää kesää!

Allekirjoitukset

Allekirjoitettu sähköisen allekirjoituksen päiväyksellä.

Tuula Kärkkäinen
puheenjohtaja

Tomi Nykänen
varapuheenjohtaja

Mikael Bergman
jäsen

Asta Markkanen
jäsen

Kari Otranen
jäsen